

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a 2000/60/EK és a 2008/105/EK irányelvnek a vízpolitika területén elsőbbségi anyagok tekintetében történő módosításáról

(COM(2011) 876 final – 2011/0429 (COD))

(2012/C 229/22)

Előadó: **An LE NOUAIL MARLIÈRE**

2012. február 14-én az Európai Parlament és 2012. február 22-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 192. cikkének (1) bekezdése alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a 2000/60/EK és a 2008/105/EK irányelvnek a vízpolitika területén elsőbbséginek minősülő anyagok tekintetében történő módosításáról

COM(2011) 876 final – 2011/0429 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2012. május 11-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2012. május 23–24-én tartott, 481. plenáris ülésén (a 2012. május 23-i ülésnapon) 135 szavazattal 15 ellenében, 14 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB támogatja a jelenlegi irányelvjavaslatot, amennyiben az kiterjeszti az elsőbbségi anyagok, illetve az elsőbbségi veszélyes anyagok jegyzékét, beépítve abba a hatásvizsgálatban javasolt legteljesebb opciót ⁽¹⁾.

1.2 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság által javasolt új mechanizmust, amely a vízi környezetben jelen lévő anyagok koncentrációjával kapcsolatban célzott, kiváló minőségű megfigyelési adatokkal látja el a Bizottságot, és amely az elterjedőben lévő új szennyező anyagokra, valamint az olyan anyagokra összpontosít, amelyekről a rendelkezésre álló megfigyelési adatok nem megfelelő minőségűek a kockázatértékelés szempontjából. Az EGSZB megítélése szerint az új mechanizmusnak elő kell mozdítania az ilyen típusú információk összegyűjtését az EU minden vízgyűjtőterületén, és lehetővé kell tennie a megfigyelési költségek ésszerű szinten való tartását.

1.3 Az EGSZB mindazonáltal javasolja, hogy a tervezetet – akár csak kísérleti jelleggel – egyedi elemzésekkel kellene kiegészíteni a még kevésbé kutatott témákkal kapcsolatban:

- i. a nanorészecskék, és különösen azok interakciója az elsőbbségi anyagokkal, mivel ez a témakör egyre több olyan kérdést vet fel, melyekkel az Európai Környezetvédelmi Ügynökség is foglalkozik ⁽²⁾;
- ii. az anyagok vegyi kombinációinak hatása a belvizekben, amennyiben ezek a kombinációk jelentős hatással lehetnek a vízi környezetre a vegyi anyagok nagyon alacsony koncentrációja esetén is.

⁽¹⁾ SEC(2011) 1547 final.

⁽²⁾ Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség 2011/8. sz. technikai jelentése – Hazardous substances in Europe's fresh and marine waters, an overview.

1.4 Az EGSZB javasolja, hogy a víz-keretirányelv hatékony végrehajtása érdekében a tervezetet ki kellene egészíteni a vízgyűjtő területek kezelésével kapcsolatos legjobb gyakorlatokra történő utalásokkal.

1.5 Az EGSZB úgy véli, hogy az ólmot és a nikkelt mint perzisztens és bioakkumulatív anyagokat az elsőbbségi veszélyes anyagok közé kellene sorolni, célként tűzve ki, hogy 20 éven belül szűnjön meg mindennemű kibocsátás, még ha ez jelentős költséggel is jár.

1.6 Az EGSZB úgy ítéli meg, hogy a nyilvánosság támogatása és részvétele előfeltétele a vízforrások védelmének, a problémák áttekintésének és a megoldásokra szolgáló legmegfelelőbb intézkedések megtalálásának, illetve a költségek meghatározásának. A nyilvánosság támogatása nélkül a szabályozási intézkedések sikertelenek maradnak. A civil társadalomnak kulcsszerepe van a víz-keretirányelv megfelelő végrehajtásában, illetve abban, hogy segítse a kormányokat a figyelembe veendő társadalmi, környezetvédelmi és gazdasági szempontok közötti egyensúly megtalálásában ⁽³⁾.

1.7 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a víznek jó ökológiai és kémiai állapotúnak kell lennie, és hogy védeni kell az emberi egészséget, a vízellátást, a természetes ökoszisztémákat és a biológiai sokféleséget ⁽⁴⁾.

⁽³⁾ HL C 224., 2008.8.30., 67. o. és HL C 97 2007.4.28., 3. o.

⁽⁴⁾ HL C 248., 2011.8.25., 1. o.

1.8 Az EGSZB megítélése szerint az új irányelvnek egyszerűsítése és ésszerűsítése kellene a tagállamok bejelentési kötelezettségeit.

2. Bevezető

2.1 A vizsgált irányelvjavaslat a 2000/60/EK és a 2008/105/EK irányelvnek a vízpolitika (tengeren kívüli) területén elsőbbségnek minősülő anyagok tekintetében történő módosítását célozza, a víz-keretirányelv előírásainak megfelelően:

i. legalább négyévente újra meg kell vizsgálni az elsőbbségi anyagok jegyzékét, adott esetben pedig meg kell határozni az elterjedőben levő elsőbbségi anyagokat vagy az elterjedőben levő elsőbbségi veszélyes anyagokat;

ii. új környezetminőségi előírásokat (EQS) kell kidolgozni a felszíni és felszín alatti vizekre, üledékre vagy biótárra vonatkozóan az adott eset függvényében, a legfrissebb információk ismeretében.

2.2 A felülvizsgálatra, melyet munkacsoport segített, az Európai Bizottság és a tagállamok szakértőivel, az érdekelt felekkel (szakmai szakszervezetek és NGO-k), valamint az Egészségügyi és Környezeti Kockázatok Tudományos Bizottságával (EKKTB) folytatott széles körű konzultációt követően került sor.

2.3 Ennek a munkának és az e célból elvégzett hatásvizsgálatnak [S(2011) 1547 final] az eredményeképpen a 33 elsőbbségi anyagot tartalmazó jegyzék 48-ra bővítették a jelenlegi irányelvtervezetben, figyelembe véve a hatásvizsgálat legátfogóbb opcióját.

2.4 Az irányelvjavaslat célkitűzése a belvizek jó kémiai állapotának elérése, azaz a tervezet mellékletében meghatározott környezetminőségi előírásoknak való megfelelés:

i. az elsőbbségi anyagok csökkentése révén;

ii. valamint az elsőbbségi veszélyes anyagok kibocsátásának a származékos irányelv elfogadásától számított 20 éven belüli megszüntetése révén.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSZB mély meggyőződése, hogy a víz nem kizárólag fogyasztási termék, hanem értékes természeti erőforrás is, mely nélkülözhetetlen a jövőbeli és jelenlegi nemzedékek számára. Ezért, illetve mivel számos szennyező anyagot használnak EU-szerte, európai uniós szinten harmonizált környezetminőségi előírásokat (EQS) kell kidolgozni ezen anyagokra vonatkozóan.

3.2 A perzisztens, bioakkumulatív és toxikus anyagok (PBT-k) külön problémát jelentenek, mivel mindenütt jelen vannak, nagy távolságokon át képesek terjedni, igen széles körben fordulnak elő és sokáig fennmaradnak a környezetben. Ezek

az anyagok általában az elsőbbségi veszélyes anyagok közé tartoznak. Mivel jelenlétük elfedheti a más anyagokkal kapcsolatban elért vízminőségbeli javulást, a tagállamok külön részletezhetik ezeknek az anyagoknak a vizek kémiai állapotára gyakorolt hatását.

3.3 Az irányelv végrehajtása a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben nyugszik, és végső soron a tagállamok feladata. Ezzel kapcsolatban pedig megjegyzendő, hogy jóllehet az Európai Bizottság felsorol követendő példákat, valamint a felügyelet és az információátadás általános javulásáról számol be, nem minden tagállam áll azonos szinten⁽⁵⁾. Az irányelv hatékonysága tehát javítható ebből a szempontból.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Az Európai Bizottság inkább a veszélyesség, semmint a kockázat fogalmára alapozza a jogi keretet; ebből következőleg az irányelvtervezet bizonyos koncentráció korlátain belül foglalkozik az egyes anyagokkal, nem pedig a vízi környezetben akár igen kis koncentrációban jelen lévő anyagok közötti interakciók kockázata szempontjából.

i. Az interakció kockázata a vegyi keverékeket, valamint a nanorészecskéket is érintheti.

ii. Ezek a jelenségek egyelőre kevésbé ismertek tudományos szempontból, azonban a toxicitás gyanúja elég erős ahhoz, hogy az Európai Környezetvédelmi Ügynökség nemrégiben jelentésben foglalkozott a témával⁽⁶⁾.

iii. Jóllehet nehéznek tűnik jogszabályokat hozni olyan területekkel kapcsolatban, amelyeket még kevésbé ismerünk, mégis elengedhetetlen a vízi ökoszisztémák jövője szempontjából, hogy a vízpolitika területén elsőbbségnek minősülő anyagokról szóló európai irányelv felkészítse a tagállamokat ezen jelenségek figyelembevételére.

4.2 A nikkell és az ólom szerepel az elsőbbségi anyagok jegyzékében, azonban nem tartozik az elsőbbségi veszélyes anyagok közé.

i. Márpedig ezek az anyagok perzisztensek (különösen a nikkell bír mindenütt jelen való, megmaradó jelleggel), és bioakkumulatívak, ezért az Európai Bizottság elsőbbségi veszélyes anyagokról szóló meghatározása értelmében alkalmasak arra, hogy bekerüljenek ebbe a jegyzékbe.

ii. A REACH-rendelet kiemelten aggodalomra okot adó, engedélyezéshez kötött anyagok közé sorolja ezeket az anyagokat, amennyiben azok rákkeltőek, a reprodukciót károsítóak (CMR 1 és 2) és/vagy perzisztensek, bioakkumulatívak lehetnek.

⁽⁵⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak - A fenntartható vízgazdálkodás irányában az Európai Unióban, COM(2007) 128 final; A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, COM(2009) 156 final.

⁽⁶⁾ Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség 2011/8. sz. technikai jelentése.

- iii. Az elsőbbségi veszélyes anyagok meghatározásával és a REACH-rendelettel való koherencia elve értelmében ezeket az anyagokat az elsőbbségi veszélyes anyagok közé kell sorolni, célként tűzve ki a kibocsátások 20 éven belüli megszüntetését is.

Kelt Brüsszelben, 2012. május 23-án.

*az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke*

Staffan NILSSON
